

การมีส่วนร่วมและความพึงพอใจในการดำเนินงานโครงการ อนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของครูและผู้ปกครองของโรงเรียนใน เขตบางขุนเทียน กรุงเทพมหานคร

Participation and Satisfaction of Teachers and Parents in the Operations of an Environmental Conservation Project for Schools in Bang Khun Thian District, Bangkok Metropolitan Administration

กิงกาญจน์ รัตตัญญู¹

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาการมีส่วนร่วมและความพึงพอใจในการดำเนินงานโครงการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของครูและผู้ปกครองนักเรียนของโรงเรียนในเขตบางขุนเทียน กรุงเทพมหานคร 2) เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมและความพึงพอใจในการดำเนินงานโครงการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของครูและผู้ปกครองนักเรียนของโรงเรียนในเขตบางขุนเทียน กรุงเทพมหานคร เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามแบบมาตรประมาณค่า 5 ระดับ 38 ข้อ ค่าความน่าเชื่อถือคือ .96 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยโดยใช้การทดสอบค่าที (t-test) ผลการวิจัยพบว่า 1) การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานโครงการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมตามความคิดเห็นของครูและผู้ปกครองนักเรียนของโรงเรียนในเขตบางขุนเทียน กรุงเทพมหานครมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ส่วนความพึงพอใจในการดำเนินงานโครงการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมตามความคิดเห็นของครูและผู้ปกครองนักเรียนของโรงเรียนในเขตบางขุนเทียน กรุงเทพมหานคร พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก 2) เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมและความพึงพอใจในการดำเนินงานโครงการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของโรงเรียนในเขตบางขุนเทียน กรุงเทพมหานคร ของครูและผู้ปกครองนักเรียนพบว่า การมีส่วนร่วมและความพึงพอใจของครูและผู้ปกครองนักเรียน ไม่แตกต่างกัน

คำสำคัญ : การมีส่วนร่วม ความพึงพอใจ โครงการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

¹ นักศึกษาปริญญาโท คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี
e-mail: kingkan200436@gmail.com.

Participation and Satisfaction of Teachers and Parents in the Operations of an Environmental Conservation Project for Schools in Bang Khun Thian District, Bangkok Metropolitan Administration

Kingkan Ruttuyun

Abstract

The objectives of this research were; 1) To study the degree of participation and satisfaction of teachers and parents from schools in Bang Khun Thian District, Bangkok Metropolitan Administration toward an environmental conservation project, and 2) To compare teachers and parents participation and satisfaction in the environmental conservation project of schools in Bang Khun Thian District, Bangkok Metropolitan Administration. The research instrument was a five scale rating questionnaire with 38 items. The reliability was .96. Research statistics were percentage, mean, and standard deviation and mean difference was tested by t – test. The research revealed. 1) The participation in the environmental conservation project in the opinion of teachers and parents of schools in Bang Khun Thian District, Bangkok Metropolitan Administration as a whole was judged to be at high level for both categories. Also, the satisfaction with the environmental conservation project in the opinion of teachers and parents of schools in Bang Khun Thian District, Bangkok Metropolitan Administration was found to be a high level, and 2) the comparison of participation and satisfaction with the environmental conservation project in schools in Bang Khun Thian District, Bangkok Metropolitan Administration of teachers and parents found that participation and satisfaction were not different.

Keywords : participation, satisfaction, environmental conservation project

บทนำ

ทศวรรษที่ผ่านมาโลกต้องพบกับภัยพิบัติที่แปรปรวนก่อให้เกิดภัยพิบัติทางธรรมชาติบ่อยครั้งและทวีความรุนแรงอาทิ แผ่นดินไหว ดินถล่ม เกิดขึ้นทั้งจากปรากฏการณ์ตามธรรมชาติซึ่งเป็นผลจากการเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศโลกทำให้สภาพภูมิอากาศแปรปรวนเกิดอุทกภัย วาตภัย ภัยแล้ง ไฟป่า ระบบนิเวศในหลายพื้นที่ของโลกอ่อนแอ สูญเสียพันธุ์พืชและสัตว์ พื้นผิวโลกเปลี่ยนแปลงทางกายภาพ โดยเฉพาะการสูญเสียพื้นที่ชายฝั่งเนื่องจากระดับน้ำทะเลสูงขึ้น (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2555 : 4) ประชากรจำนวนมากต้องกลายเป็นผู้อพยพไร้ที่อยู่อาศัยและทำให้ชุมชนล่มสลาย โดยภัยพิบัติเกิดขึ้นในหลายประเทศหลายภูมิภาค นับวันจะทวีระดับความรุนแรงมากขึ้นจากสถิติของศูนย์คาดการณ์ภัยพิบัติชี้ให้เห็นว่าภัยพิบัติน้ำท่วมและพายุฝนได้ทวีจำนวนมากขึ้นจากเดิม 3 เท่า จากที่เคยเกิดขึ้นประมาณ 50 ครั้งต่อปีในทศวรรษ 1980 เป็น 150 ครั้งต่อปี ในปี 2000 (กัมปนาท ภัคดีกุล, 2556) ซึ่งเป็นผลจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและภาวะโลกร้อนทำให้เกิดพายุคลื่นลมในทะเล ภาวะน้ำท่วมและภัยแล้งเกิดขึ้นในทุกภูมิภาคของโลก ประกอบกับการขยายตัวของประชากรและการเติบโตของเมืองในช่วงที่ผ่านมาทำให้เกิดการขยายพื้นที่การตั้งถิ่นที่อยู่อาศัย และพื้นที่เพื่อประกอบกิจกรรมทางเศรษฐกิจเข้าลวงไปในเขตพื้นที่เสี่ยงต่อการเกิดภัยพิบัติมากขึ้น ทำให้แนวโน้มความสูญเสียและการรับมือกับภัยพิบัติมีความซับซ้อนยิ่งขึ้น (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2555 : 2) โดยผลกระทบของภัยพิบัติยังเป็นอุปสรรคสำคัญในการบรรลุถึงเป้าหมายการพัฒนาที่จะทำให้ชีวิตความเป็นอยู่ของสังคมมนุษย์ดีขึ้นเนื่องจากในการฟื้นฟูภายหลังเกิดภัยพิบัติต้องใช้ทรัพยากรที่เหลืออยู่อย่างจำกัดมาใช้เพื่อการฟื้นฟูบูรณะความเสียหายที่เกิดขึ้นแทนที่จะนำมาใช้เพื่อการลงทุนในการพัฒนาประเทศทำให้ประเทศมีรายจ่ายเพิ่มขึ้นส่งผลให้ขีดความสามารถทางเศรษฐกิจของประเทศลดลง ดังนั้นเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่เยาวชนรวมถึงครอบครัวและชุมชนต้องตระหนักถึงความสำคัญและความรับผิดชอบต่อทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม อันจะส่งผลกระทบต่อการใช้ทรัพยากรธรรมชาติของท้องถิ่นและของชาติเกิดประโยชน์อย่างสูงสุด พลิกฟื้นและสืบทอดรักษาภูมิปัญญาก่อให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืนอย่างแท้จริง (นาดล ภูมิสตรี, 2550 : 20)

ชายทะเลบางขุนเทียน สถานที่แห่งนี้เป็นที่ป้าชายเลนแห่งเดียวของกรุงเทพมหานครมีบทบาทสำคัญในการป้องกันการพังทลายของชายฝั่ง ทั้งยังเป็นแหล่งอาหาร ที่อยู่อาศัย ตลอดจนเป็นแหล่งเพาะพันธุ์อนุบาลตัวอ่อนของสัตว์น้ำนานาชนิดเนื่องจากบริเวณดังกล่าวมีระบบนิเวศที่หลากหลายทางด้านพืชพรรณทั้งแนวป่าแสมและป่าโกงกางเป็นที่อยู่อาศัยของสัตว์น้ำหลายชนิด พื้นที่ป้าชายเลนแห่งนี้จึงเป็นแหล่งเรียนรู้ระบบนิเวศที่สำคัญอีกแห่งหนึ่ง ปัจจุบันพื้นที่ชายฝั่งบางขุนเทียนชายทะเลต้องประสบกับปัญหาหลายประการ ทั้งปัญหาการกัดเซาะชายฝั่งทะเลบางขุนเทียนซึ่งเป็นปัญหาที่มีมายาวนานกว่า 50 ปี และส่งผลให้ตะกอนเลนปากแม่น้ำลดลงทำให้ผืนดินหายไปกว่าสามพันไร่ (กัมปนาท ภัคดีกุล, 2556)

โรงเรียนวัดแสมดำและโรงเรียนคลองพิทยาลงกรณ์เป็นโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร ตั้งอยู่ท่ามกลางป่าชายเลนในเขตสุดท้ายของอ่าวไทยเป็นโรงเรียนชายแดนด้านทิศใต้ของกรุงเทพมหานครมีเขตติดต่อกับจังหวัดสมุทรสาคร สภาพแวดล้อมโดยรอบจะเป็นบ้านสวนซึ่งเป็นชุมชนขนาดเล็กที่ยังประกอบอาชีพเกษตรกรรม ประมง ปัจจุบันโรงเรียนวัดแสมดำมีการดำเนินการเรียนการสอนตั้งแต่ระดับชั้นปฐมวัยถึงระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 และโรงเรียนคลองพิทยาลงกรณ์มีการดำเนินการเรียนการสอนตั้งแต่ระดับชั้นปฐมวัยถึงระดับประถมศึกษาปีที่ 6 โดยเน้นการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาให้ความสำคัญกับการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาที่สอดคล้องกับสภาพท้องถิ่นและเน้นการจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนเป็นสำคัญตลอดจนจัดให้มีการสร้างเสริมประสบการณ์และการเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้ตระหนักและเห็นคุณค่าในการรักษาสิ่งแวดล้อม โดยทางโรงเรียนได้ให้ความสำคัญกับสภาพแวดล้อมและทรัพยากรของท้องถิ่นด้วยการจัดกิจกรรมอย่างหลากหลาย (Multiple Learning Process) ทั้งการจัดกิจกรรมอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง การเรียนรู้ตามหลักวิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อม ตลอดจนการสร้างจิตสำนึกในความเป็นไทยด้วยการสืบสานวัฒนธรรมไทย ภูมิปัญญาไทย ภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยดำเนินการผ่านโครงการและกิจกรรมต่างๆ ในทุกระดับชั้นเพื่อให้การเรียนรู้ของเด็กและเยาวชนอย่างต่อเนื่องสามารถเชื่อมโยงนำไปใช้ประโยชน์สู่ชีวิตจริง ซึ่งทั้งสองโรงเรียนได้รับการสนับสนุนจากกรุงเทพมหานครให้ดำเนินงานโครงการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของโรงเรียน เมื่อ พ.ศ. 2543 โดยมีชุมชน บริษัทบริหารและพัฒนาเพื่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม จำกัด(มหาชน) ร่วมด้วยเมื่อ พ.ศ. 2544 การดำเนินงานมีขั้นตอนดังนี้ คือ 1) การกำหนดนโยบายสิ่งแวดล้อม 2) การวางแผน 3) การดำเนินงาน 4) การตรวจสอบและปฏิบัติการแก้ไข 5) การทบทวน และ 6) การดำเนินการจัดกิจกรรมโครงการ จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจทำการศึกษา “การมีส่วนร่วมและความพึงพอใจในการดำเนินงานโครงการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของครูและผู้ปกครองนักเรียนของโรงเรียนในเขตบางขุนเทียน กรุงเทพมหานคร” เพื่อเป็นแนวทางในการบูรณาการและสร้างการมีส่วนร่วมของโรงเรียนและชุมชนในท้องถิ่นให้มีความเข้าใจและตระหนักในคุณค่าของทรัพยากรสิ่งแวดล้อมสู่การพัฒนาและอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมและความพึงพอใจในการดำเนินงานโครงการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของครูและผู้ปกครองนักเรียนของโรงเรียนในเขตบางขุนเทียน กรุงเทพมหานคร
2. เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมและความพึงพอใจในการดำเนินงานโครงการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของครูและผู้ปกครองนักเรียนของโรงเรียนในเขตบางขุนเทียน กรุงเทพมหานคร

สมมติฐานของการวิจัย

1. ครูและผู้ปกครองนักเรียนมีส่วนร่วมในการดำเนินงานโครงการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของโรงเรียนในเขตบางขุนเทียน กรุงเทพมหานคร แตกต่างกัน

2. ครูและผู้ปกครองนักเรียนมีความพึงพอใจในการดำเนินงานโครงการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของโรงเรียนในเขตบางขุนเทียน กรุงเทพมหานคร แตกต่างกัน

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ ครูและผู้ปกครองนักเรียน โรงเรียนวัดแสมดำในเขตบางขุนเทียน กรุงเทพมหานคร จำนวน 1,151 คน และโรงเรียนคลองพิทยาลงกรณ์ในเขตบางขุนเทียน กรุงเทพมหานคร จำนวน 535 คน ซึ่งดำเนินโครงการและการจัดกิจกรรมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมปีการศึกษา 2556 ประกอบด้วยครู 80 คน และผู้ปกครองนักเรียน 1,606 คน รวมประชากรทั้งสิ้น 1,686 คน ผู้วิจัยได้ดำเนินการหากลุ่มตัวอย่าง โดยใช้ตารางกำหนดกลุ่มตัวอย่างของ Hendel (1997 : 82) ได้กลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 312 คน จำแนกเป็นครูจำนวน 15 คน และผู้ปกครองนักเรียน จำนวน 297 คน ซึ่งได้มาด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่ายจากทั้ง 2 โรงเรียน

2. เครื่องมือที่ใช้การวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมและความพึงพอใจของครูและผู้ปกครองนักเรียนต่อการดำเนินงานโครงการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมซึ่งจำแนกเป็น 6 ด้าน คือ 1. การกำหนดนโยบายสิ่งแวดล้อม 2. การวางแผนเพื่อให้สามารถบรรลุนโยบายสิ่งแวดล้อมที่วางไว้ 3. การดำเนินงานประจำของโครงการ 4. การตรวจสอบและปฏิบัติการแก้ไข 5. การทบทวนโดยฝ่ายบริหาร 6. การดำเนินการจัดกิจกรรมของโครงการมีลักษณะเป็นแบบมาตราประมาณค่า (Rating Scale) ตามแบบของ Likert's Scale ได้แก่ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด และนำมาแปลความหมายของค่าเฉลี่ยโดยใช้เกณฑ์ดังนี้ (วาโร เริงสวัสดิ์, 2551 : 245)

ค่าเฉลี่ย 4.51 - 5.00 หมายถึง การมีส่วนร่วมและความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51 - 4.50 หมายถึง การมีส่วนร่วมและความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51 - 3.50 หมายถึง การมีส่วนร่วมและความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51 - 2.50 หมายถึง การมีส่วนร่วมและความพึงพอใจอยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 - 1.50 หมายถึง การมีส่วนร่วมและความพึงพอใจอยู่ในระดับน้อยที่สุด

นำแบบสอบถาม เสนอผู้เชี่ยวชาญ เพื่อพิจารณาคความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) แล้วทำการวิเคราะห์ด้วยเทคนิค IOC (Index of Item – Objective Congruence) โดยค่าดัชนีความสอดคล้องต้องอยู่ระหว่าง 0.60 – 1.00 พร้อมนำไปทดลองใช้ (Try Out) กับกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ใช่ประชากรจำนวน 30 คน แล้วนำผลการทดลองมาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยวิธีหาสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach , 1990 : 202-204) ได้ค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือทั้งฉบับเท่ากับ 0.96

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. ผู้วิจัยประสานกับโรงเรียนที่จะทำการเก็บข้อมูล และขอหนังสือจากทางมหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรีเพื่อขอความร่วมมือจากโรงเรียนและบุคคลที่เกี่ยวข้องในการเก็บข้อมูล นำแบบสอบถามไปแจกจ่ายให้แก่กลุ่มตัวอย่างโดยของผู้ปกครองนักเรียนให้นักเรียนไปมอบให้ผู้ปกครองนักเรียน และขอรับกลับคืนแบบสอบถามด้วยตนเอง จำนวน 312 ฉบับ คิดเป็นร้อยละร้อย

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์เพื่อคำนวณหาความถี่ (frequency) ค่าร้อยละ (percentage) ค่าเฉลี่ย (mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมและความพึงพอใจในการดำเนินงานโครงการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของครูและผู้ปกครองนักเรียนของโรงเรียนในเขตบางขุนเทียน กรุงเทพมหานคร โดยใช้การทดสอบค่าที (t-test) ชนิดกลุ่มตัวอย่างเป็นอิสระจากกัน (independent samples)

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

สรุปผลการวิจัย

จากผลการวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมและความพึงพอใจในการดำเนินงานโครงการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของครูและผู้ปกครองนักเรียนในเขตบางขุนเทียน กรุงเทพมหานคร สรุปผลได้ดังนี้

จากวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 ศึกษาการมีส่วนร่วมและความพึงพอใจในการดำเนินงานโครงการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของครูและผู้ปกครองนักเรียนของโรงเรียนในเขตบางขุนเทียน กรุงเทพมหานคร พบว่าครูและผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนวัดแสงดำในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.43$, S.D. = 0.30) เมื่อพิจารณาการเรียงลำดับด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดไปหาด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดได้แก่ ด้านการกำหนดนโยบายสิ่งแวดล้อม ($\bar{X} = 4.52$, S.D. = 0.35) ด้านการดำเนินการจัดกิจกรรมโครงการ ($\bar{X} = 4.50$, S.D. = 0.46) ด้านการดำเนินงาน ($\bar{X} = 4.43$, S.D. = 0.46) ด้านการวางแผน ($\bar{X} = 4.39$, S.D. = 0.36) ด้านการตรวจสอบและปฏิบัติการแก้ไข ($\bar{X} = 4.38$, S.D. = 0.40) และด้านการทบทวน ($\bar{X} = 4.35$, S.D. = 0.46) ตามลำดับและการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.29$, S.D. = 0.50) เมื่อพิจารณาการเรียงลำดับด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดไปหาด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดได้แก่ ด้านการดำเนินการจัดกิจกรรมโครงการ ($\bar{X} = 4.41$, S.D. = 0.60) ด้านการกำหนดนโยบายสิ่งแวดล้อม ($\bar{X} = 4.35$, S.D. = 0.55) ด้านการดำเนินงาน ($\bar{X} = 4.27$, S.D. = 0.056) ด้านการทบทวน ($\bar{X} = 4.26$, S.D. = 0.64) ด้านการวางแผน ($\bar{X} = 4.24$, S.D. = 0.55) และด้านการตรวจสอบและปฏิบัติการแก้ไข ($\bar{X} = 4.20$, S.D. = 0.62) ตามลำดับ

จากวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมและความพึงพอใจในการดำเนินงานโครงการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของครูและผู้ปกครองนักเรียนของโรงเรียนในเขตบางขุนเทียน กรุงเทพมหานคร

ในภาพรวมพบว่าการมีส่วนร่วมของครู ($\bar{X}=4.43$, S.D. =0.30) และผู้ปกครองนักเรียน ($\bar{X}= 4.29$, S.D. =0.50) ไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าทุกด้านไม่แตกต่างกันและไม่เป็นไปตามสมมุติฐาน และการเปรียบเทียบความพึงพอใจของครูและผู้ปกครองนักเรียน ในภาพรวมพบว่า ความพึงพอใจของครู ($\bar{X}=4.43$, S.D. = 0.28) และผู้ปกครองนักเรียน ($\bar{X}=4.29$, S.D. = 0.53) ไม่แตกต่างกันเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าด้านที่แตกต่างคือ ด้านการกำหนดนโยบายสิ่งแวดล้อมและด้านการวางแผน มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 นอกนั้นทุกด้านไม่แตกต่างกัน

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมและความพึงพอใจในการดำเนินงานโครงการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของครูและผู้ปกครองนักเรียนของโรงเรียนในเขตบางขุนเทียน กรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยได้อภิปรายผลการศึกษาดังต่อไปนี้

1. การมีส่วนร่วมและความพึงพอใจในการดำเนินงานโครงการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของครูและผู้ปกครองนักเรียนของโรงเรียนในเขตบางขุนเทียน กรุงเทพมหานคร ในภาพรวมพบว่าการมีส่วนร่วมและความพึงพอใจของครูอยู่ในระดับมากเพราะว่าครูได้มีส่วนร่วมในการดำเนินงานโครงการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมป่าชายเลนแหล่งสุดท้ายของอ่าวไทยด้วยการศึกษาสภาพบริบทนั้นร่วมกันและพบว่าปริมาณที่ลดลง ซึ่งถ้าไม่อนุรักษ์ไว้ ป่าชายเลนอาจหมดไปและจะเกิดเป็นปัญหาสิ่งแวดล้อมเชิงระบบนิเวศที่ส่งผลเสียต่อความเป็นอยู่ของคนในชุมชนและสัตว์น้ำ จึงได้นำมาเข้าที่ประชุมร่วมกันและกำหนดเป็นนโยบายอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและกำหนดวัตถุประสงค์ให้สอดคล้องกับนโยบายและแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานแต่ละกิจกรรมโดยแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบของบุคลากรครูและการเข้ามามีส่วนร่วมของชุมชน มีการตรวจสอบติดตามการดำเนินกิจกรรมเป็นระยะๆ เพื่อแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นระหว่างดำเนินการและรายงานผลการดำเนินกิจกรรมในโครงการที่ประสบผลสำเร็จตามเป้าหมายของโครงการ ส่วนกิจกรรมที่ยังต้องปรับปรุงก็พัฒนาให้ดีขึ้น

การมีส่วนร่วมและความพึงพอใจในการดำเนินงานโครงการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของครูและผู้ปกครองนักเรียนของโรงเรียนในเขตบางขุนเทียน กรุงเทพมหานคร ในภาพรวมพบว่าการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนอยู่ในระดับมากเพราะว่าผู้ปกครองนักเรียนได้มีส่วนร่วมในการดำเนินงานโครงการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมต่อพื้นที่ที่ผู้ปกครองนักเรียนและชุมชนส่วนใหญ่อาศัยอยู่และบางคนก็เป็นคนพื้นที่ ตั้งแต่รุ่นบรรพบุรุษย่อมรักและหวงแหนผืนแผ่นดินป่าชายเลนชายฝั่งอ่าวไทยเปรียบเสมือนเป็นอู่ข้าวอู่น้ำของผู้ปกครองนักเรียนและคนในชุมชน เพราะผู้ปกครองนักเรียนส่วนใหญ่มีอาชีพทำประมงชายฝั่งหาเลี้ยงครอบครัว ถ้าปล่อยให้ถูกทำลาย หรือเสื่อมโทรมโดยไม่ร่วมกันอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมป่าชายเลนผืนนี้ไว้จะเกิดความยากลำบากต้องย้ายถิ่นฐานอพยพไปประกอบอาชีพอื่น ซึ่งก็อาจไม่มีความสุขเหมือนกับได้อยู่ในถิ่นฐานบ้านตัวเองได้ทำอาชีพที่ถนัดและรักที่สืบทอดกันมารุ่นต่อรุ่น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของแจ่มจันทร์ วัฒนวงศ์อนันต์ (2549 : 97) ได้ศึกษารูปแบบการบริหารโครงการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของ

โรงเรียนในสังกัดเทศบาลภูเก็ต พบว่า รูปแบบในการบริหารโครงการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมเป็นการบริหารเชิงระบบแบบสหกิจกำลังเพื่อการเข้าถึงความตระหนักของชุมชนและจิตสำนึกของเยาวชนที่มีต่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ซึ่งประกอบด้วย 4 หน่วยงาน ได้แก่ กองช่าง กองสวัสดิการ กองสาธารณสุข และสำนักการศึกษา และกลยุทธ์ในการบริหารโครงการ มี 6 กลยุทธ์ ได้แก่ การมีส่วนร่วมของบุคลากรทุกฝ่าย การทำงานเป็นทีม การประชาสัมพันธ์ การจัดสรรค่าใช้จ่ายให้สอดคล้องกับภารกิจ การบูรณาการด้านการเรียนการสอน และการเสริมสร้างขวัญและกำลังใจ ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของศุภภาพร ผิงงาม (2549 : 56-57) ได้ศึกษาการจัดการสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรีพบว่า การกำหนดนโยบาย การวางแผนดำเนินงานสิ่งแวดล้อม และการดำเนินการปฏิบัติการ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ส่วนการตรวจสอบและการแก้ไขและการทบทวนการจัดการอยู่ในระดับปานกลางนอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของศรีสุวรรณ เกษมสวัสดิ์ (2553 : 46) ได้ศึกษาผลของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมในรายวิชาสิ่งแวดล้อมกับการพัฒนาที่ยั่งยืนที่มีต่อพฤติกรรมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทาสำหรับนักศึกษาชั้นปีที่ 1-3 สาขาวิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อมพบว่ากลุ่มตัวอย่างที่ได้รับการจัดการเรียนการสอนแบบการมีส่วนร่วม เรื่องพฤติกรรมการอนุรักษ์กับการพัฒนามีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05

2. เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมและความพึงพอใจในการดำเนินงานโครงการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของครูและผู้ปกครองนักเรียนในเขตบางขุนเทียน กรุงเทพมหานคร ในภาพรวมพบว่า การมีส่วนร่วมของครูและผู้ปกครองนักเรียนมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกันและไม่เป็นไปตามสมมุติฐานเพราะว่าครูและผู้ปกครองนักเรียนได้ดำเนินงานโครงการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมแบบความร่วมมือกันทั้งการกำหนดนโยบายสิ่งแวดล้อมได้ประจักษ์ร่วมกันกำหนดนโยบายโดยมีหน่วยงานของรัฐ เอกชน ชุมชนเข้าร่วมและวางแผนเพื่อให้การดำเนินงานโครงการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมบรรลุนโยบายสิ่งแวดล้อมที่วางไว้โดยมีการติดตามตรวจสอบและปฏิบัติการแก้ไขส่วนที่ต้องปรับปรุงให้ดีขึ้นและรายงานความสำเร็จให้ฝ่ายบริหารหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ผู้ปกครองนักเรียนและชุมชนได้รับทราบซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพงศกร ชุมเปีย (2550 : 104) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ป่าชายเลนตำบลบางนายสี อำเภอตะกั่วป่า จังหวัดพังงาพบว่าประชาชนมีความคาดหวังประโยชน์จากการอนุรักษ์โดยมีความต้องการให้ทรัพยากรคงอยู่มากที่สุด มีความรู้ความเข้าใจในด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลนในระดับมาก มีความรู้ความเข้าใจในด้านกฎหมายป่าไม้ในระดับปานกลาง ส่วนการมีส่วนร่วมของประชาชนอยู่ในระดับค่อนข้างต่ำ โดยมีค่าเฉลี่ยของระดับการมีส่วนร่วมเท่ากับ 2.07 สอดคล้องกับงานวิจัยของสุทธิคำ นวนศิลป์ (2550 : 88-91) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมอุทยานแห่งชาติไทรโยค อำเภอบ้านนาสาร จังหวัดสุราษฎร์ธานี ซึ่งผลการศึกษาพบว่าระดับการมีส่วนร่วมในรายด้านอยู่ในระดับปานกลางทุกรายการ ส่วนระดับการมีส่วนร่วมในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลางและเมื่อเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมพบว่า การมีส่วนร่วม

แตกต่างกันตามระดับการศึกษาแหล่งข้อมูลข่าวสารและจำนวนครั้งที่ได้รับข่าวสาร สำหรับข้อเสนอแนะคือควรส่งเสริมให้เยาวชนมีจิตสำนึกและรู้จักอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมทำให้อุทยานฯ สดชื่น สะอาด น่าอยู่อย่างยั่งยืนและประชาชนรู้คุณประโยชน์ของการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมควรส่งเสริมให้ประชาชนและเจ้าหน้าที่ทุกคนมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ฯ ควรมีการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการอนุรักษ์ฯ ให้มากกว่านี้ และควรมีการอบรมให้ความรู้ในเรื่องการอนุรักษ์อย่างทั่วถึงและยังสอดคล้องกับงานวิจัยของอังกาชัยสุวรรณ (2554 : 98-100) ได้ศึกษาการพัฒนาความร่วมมือระหว่างสำนักการศึกษา กับสถานศึกษาในการจัดกิจกรรมสิ่งแวดล้อมศึกษาของเครือข่ายสิ่งแวดล้อม เทศบาลนครขอนแก่น อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น ทำให้เกิดความร่วมมือระหว่างสำนักการศึกษา กับสถานศึกษาในการจัดกิจกรรมสิ่งแวดล้อมศึกษาของกลุ่มเครือข่ายสิ่งแวดล้อม เทศบาลนครขอนแก่น จนมีเครือข่ายที่เข้มแข็งมีแผนปฏิบัติงานอย่างมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้สิ่งแวดล้อมศึกษา รวมทั้งการพัฒนาโครงสร้างการบริหารในรูปแบบคณะกรรมการเครือข่ายสิ่งแวดล้อมจนสามารถจัดกิจกรรมร่วมกันได้อย่างต่อเนื่องจากการใช้กลยุทธ์การประชุมระดมความคิดสร้างสรรค์ (AIC) และการนิเทศทำให้เกิดความร่วมมือระหว่างสำนักการศึกษา กับสถานศึกษาในการจัดกิจกรรมสิ่งแวดล้อมศึกษาของกลุ่มเครือข่ายสิ่งแวดล้อม เทศบาลนครขอนแก่น จนมีเครือข่ายที่เข้มแข็งมีแผนปฏิบัติการอย่างมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้สิ่งแวดล้อมศึกษา รวมทั้งการพัฒนาโครงสร้างการบริหารงานในรูปแบบคณะกรรมการเครือข่ายสิ่งแวดล้อมจนสามารถจัดกิจกรรมร่วมกันได้อย่างต่อเนื่อง

เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมและความพึงพอใจในการดำเนินงานโครงการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของครูและผู้ปกครองนักเรียนในเขตบางขุนเทียน กรุงเทพมหานคร ในภาพรวมพบว่าความพึงพอใจของครูและผู้ปกครองนักเรียนไม่แตกต่างกันและไม่เป็นไปตามสมมุติฐานเพราะว่าครูและผู้ปกครองนักเรียนมีการรับรู้ผลการดำเนินงานโครงการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมที่เป็นผลจากการปฏิบัติจริงได้เป็นไปตามที่คาดหวังไว้หรือสำเร็จเป็นไปตามความต้องการจึงทำให้ความพึงพอใจของครูและผู้ปกครองนักเรียนไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อำนวย เลิศรุ่งโรจน์ (2549 : 70-71) ได้ศึกษาความพึงพอใจต่อการจัดสิ่งแวดล้อมของโรงเรียนบางมดวิทยา “สี่ลูกหวาดจวนอุปลัมภ์” พบว่าความพึงพอใจของนักเรียนครูและผู้ปกครองนักเรียนเครือข่ายไม่มีความแตกต่างกันทั้งในภาพรวมและรายด้าน และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของชาญศักดิ์ ทองอินทร์ (2556 : 45) ได้ศึกษาความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อโครงการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในโรงเรียนบ้านห้วยไผ่ อำเภอแก่งกระจาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรีเขต 2 พบว่าในภาพรวมความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะเหตุผลเป็นการปลูกฝังจิตสำนึกและปลูกฝังค่านิยมให้นักเรียนช่วยกันอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมจัดสิ่งแวดล้อมให้น่าดู น่าอยู่ สะอาดร่มรื่น สวยงาม และชี้ให้เห็นถึงอันตรายหรือความเสียหายที่จะเกิดจากการทำลายสิ่งแวดล้อมและนำไปปฏิบัติในชีวิตประจำวันเพื่อให้เกิดผลดีต่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของบ้าน โรงเรียน ประเทศ

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมและความพึงพอใจในการดำเนินงานโครงการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของครูและผู้ปกครองนักเรียนในเขตบางขุนเทียน กรุงเทพมหานคร มีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะเพื่อเป็นแนวทางการปฏิบัติ ควรมีการดำเนินงานดังนี้

1.1 การศึกษาสภาพและปัญหาสิ่งแวดล้อมกำหนดจุดประสงค์ของโครงการและการบริหารทรัพยากรของโรงเรียนและชุมชนให้คุ้มค่าและเกิดประโยชน์สูงสุด

1.2 การจัดทำโครงการโดยมีกิจกรรมย่อยหรือกำหนดกิจกรรมของโครงการให้ชัดเจนและแต่งตั้งคณะทำงานแต่ละกิจกรรม

1.3 การเตรียมความพร้อมในสถานการณ์ฉุกเฉินและมีการควบคุมการปฏิบัติงานตลอดจนมีการระดมทรัพยากรและบุคลากรเข้าด้วยกัน

1.4 การระบุปัญหาและปฏิบัติการแก้ไขปัญหาที่ชัดเจนมีการเฝ้าระวังการปฏิบัติงาน ควบคุมตรวจสอบ บันทึกผลการปฏิบัติงานและรายงานผลการปฏิบัติงานและสุดท้ายต้องมีการประเมินผลโครงการหลังเสร็จสิ้นโครงการ

1.5 การจัดตั้ง ครู ผู้ปกครองนักเรียนและผู้ทรงคุณวุฒิเป็นกรรมการร่วมทบทวนโครงการรายงานผลและจัดทำข้อเสนอแนะเพื่อพัฒนางานให้สำเร็จตามเป้าหมาย

1.6 การดำเนินการจัดกิจกรรมของโครงการตามแผนให้สิ้นสุดทุกกิจกรรมและสรุปรายงานผลกิจกรรมทุกกิจกรรม กิจกรรมใดไม่สามารถดำเนินการให้สำเร็จให้อธิบายสาเหตุหรือปัญหาที่ไม่สามารถดำเนินการได้เพื่อหาแนวทางการดำเนินกิจกรรมหรือการพัฒนากิจกรรมให้สำเร็จลุล่วงต่อไป

2. ข้อเสนอแนะเพื่อเป็นแนวทางการวิจัยต่อไป ควรดำเนินการดังนี้

2.1 การศึกษาตัวชี้วัดความสำเร็จที่มีผลต่อการดำเนินโครงการและการจัดกิจกรรมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของโรงเรียนเพื่อให้มีการพัฒนาการดำเนินโครงการและการจัดกิจกรรมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของโรงเรียนและเผยแพร่ลงสู่ชุมชน

2.2 การศึกษาแนวทางในการดำเนินโครงการและการจัดกิจกรรมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของโรงเรียนกับหน่วยงานอื่นอย่างเป็นระบบ

2.3 การศึกษาความสัมพันธ์ของแนวทางในการดำเนินโครงการและการจัดกิจกรรมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของโรงเรียนกับชุมชนหรือโรงเรียนสังกัดอื่นๆ

บรรณานุกรม

- กัมปนาท ภัคติกุล. (2556). **ชายทะเลบางขุนเทียนปัญหาของผู้ว่าฯ กทม.** ค้นเมื่อ 23 พฤศจิกายน 2556, จาก http://www.en.mahidol.ac.th/thai/news/envi_news_fullv2.php?id=1649_
- แจ่มจันทร์ วัฒนวงศ์อนันต์. (2549). **การศึกษารูปแบบการบริหารโครงการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของโรงเรียนในสังกัดเทศบาลนครภูเก็ต.** วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต.
- ชาญศักดิ์ ทองอินทร์. (2556). **ความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อโครงการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในโรงเรียนบ้านห้วยไผ่ อำเภอแก่งกระจาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรีเขต 2.** วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยนอร์ธกรุงเทพ.
- นภดล ภูมิสตรี. (2550). **การจัดการเรียนรู้สิ่งแวดล้อม นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนเมืองบัว วิทยาคาร : กรณีศึกษา ป่าโพพหนองแม่ ตำบลเมืองบัว อำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด.** สารนิพนธ์ประกาศนียบัตรบัณฑิต (บัณฑิตอาสาสมัคร) สาขาวิชาการจัดการศึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- พงศกร ชุ่มเปีย. (2550). **การมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ป่าชายเลนตำบลบางนายสี อำเภอตะกั่วป่า จังหวัดพังงา.** วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารทรัพยากรป่าไม้ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- วาโร เพ็งสวัสดิ์. (2551). **วิธีวิทยาการวิจัย.** กรุงเทพมหานคร : สุวีริยาสาส์น.
- ศรีสุวรรณ เกษมสวัสดิ์. (2553). **ผลของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมในรายวิชาสิ่งแวดล้อมกับการพัฒนาที่ยั่งยืนที่มีต่อพฤติกรรมอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทาสำหรับนักศึกษาชั้นปีที่ 1-3 สาขาวิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อม.** กรุงเทพมหานคร : คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.
- ศุภาพร ผิวงาม. (2549). **การจัดการสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี.** วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2555). **แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11.** กรุงเทพมหานคร : สำนักนายกรัฐมนตรี.
- สุขชี คำนวนคิดปี่. (2550). **การมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม อุทยานแห่งชาติไทร่มเย็น อำเภอบ้านนาสาร จังหวัดสุราษฎร์ธานี.** ภูเก็ต : มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต.

- อังคาร ชัยสุวรรณ. (2554). การพัฒนาความร่วมมือระหว่างสำนักการศึกษากับสถานศึกษาในการจัดกิจกรรมสิ่งแวดล้อมของกลุ่มเครือข่ายสิ่งแวดล้อมเทศบาลนครขอนแก่น. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- อำนาจ เลิศรุ่งโรจน์. (2549). ความพึงพอใจต่อการจัดสิ่งแวดล้อมของโรงเรียนบางมดวิทยาลัยสุททวาทจนวนุถัมภ์. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- Cronbach, L. J. (1990). *Essentials of Psychological Testing*. 5thed. New York : Harper & Row.
- Hendel, D. (1997). Statistics AERA Mini Presentation. *American Educational Research Association*. 48 (5) : 82.